

Program zasedání Vědecké rady Filozofické fakulty Univerzity Karlovy dne 20. května 2021

(zasedání bude probíhat z důvodu nepříznivé epidemiologické situace on-line prostřednictvím aplikace MS Teams, hlasování bude zajištěno pomocí aplikace <https://vr.is.cuni.cz/>)

1. Zahájení

- 1.1. Organizační informace
- 1.2. Prezence členů Vědecké rady FF UK
- 1.3. Schválení programu zasedání Vědecké rady FF UK
- 1.4. Schválení zápisu ze zasedání Vědecké rady FF UK dne 15. 4. 2021
- 1.5. Informace o termínech zasedání VR FF UK v akademickém roce 2021-2022

2. Řízení ke jmenování profesorem pana doc. PhDr. Ondřeje Peška, Ph.D. pro obor Románské jazyky

(základní informace v příloze č. 1)

(teze přednášky v příloze č. 2)

3. Personálie

Na vědomí:

3.1. Oznámení o úspěšných návrzích na udělení cen a medailí:

Kolegium rektora schválilo návrh na udělení Zlaté medaile Univerzity Karlovy paní prof. PhDr. Aleně Macurové, CSc. za její celoživotní práci v oblasti lingvistiky (zejména bohemistiky a lingvistiky znakových jazyků).

Cenu Donatio Universitatis Carolinae v letošním roce obdržel i FF UK navržený kandidát prof. Mgr. Miroslav Petříček, Dr. z Ústavu filosofie a religionistiky FF UK.

Ke schválení prostřednictvím hlasovací aplikace <https://vr.is.cuni.cz/> v termínu, který bude oznámen:

3.2. Návrh Ústavu asijských studií na doplnění členů do zkušební komise pro BZK pro studijní program Filologie (obor: Indologie, Indologie se specializací) a studijní program Asijská studia – Indologie, pro SZZK pro studijní program Filologie (obor: Indologie, Indologie se specializací, Indologie (indická studia) se specializací bengálština, hindština, sanskrt, tamilština) a studijní program Asijská studia – Indologie:

Mgr. Zuzana Špicová

Zdůvodnění ÚAS: Zuzana Špicová dokončuje doktorské studium, na našem ústavu již delší dobu vyučuje, a to jak jazykové, tak i přednáškové kurzy. Její jazykové kompetence pokrývají dva ze čtyř jazyků (bengálština a sanskrt), které indologie otvírá, její přítomnost ve zkušební komisi SZZK je proto nanejvýš žádoucí a bude schopna relevantně zhodnotit znalosti studentů.

- 3.3. Návrh Katedry pomocných věd historických a archivního studia na doplnění členů do zkušební komise pro BZK, SZZK a SRZK pro studijní program Historické vědy (obor: Archivnictví a pomocné vědy historické), pro BZK a SZZK pro studijní program Historické vědy (obor: Veřejná správa a spisová služba), pro BZK a SZZK pro studijní programy Archivnictví a pomocné vědy historické a Veřejná správa a spisová služba:

Jan Kahuda, PhDr., Ph.D.

Daniela Brádrlová, PhDr., Ph.D.

- 3.4. Návrh Katedry pomocných věd historických a archivního studia na doplnění členů do zkušební komise pro BZK pro studijní program Historické vědy (obor: Archivnictví a pomocné vědy historické), pro BZK pro studijní program Archivnictví a pomocné vědy historické:

Jitka Močíčková, Mgr.

Zdůvodnění: Ph.D. studium před dokončením

- 3.5. Návrh Katedry pomocných věd historických a archivního studia na doplnění členů do zkušební komise pro BZK pro studijní program Historické vědy (obor: Veřejná správa a spisová služba), pro BZK pro studijní program Veřejná správa a spisová služba:

Marek Moravec, Mgr.

Zdůvodnění: Ph.D. studium před dokončením

- 3.6. Návrh Katedry pomocných věd historických a archivního studia na vynětí členů ze zkušební komise pro BZK, SZZK a SRZK pro studijní program Historické vědy (obor: Archivnictví a pomocné vědy historické):

Pavla Vošahlíková, PhDr. CSc. (zdravotní důvody)

Eva Drašarová, PhDr. CSc. (pracovní vytíženost)

- 3.7. Návrh Katedry pomocných věd historických a archivního studia na vynětí členů ze zkušební komise pro BZK a SZZK pro studijní program Historické vědy (obor: Veřejná správa a spisová služba):

Pavla Vošahlíková, PhDr. CSc. (zdravotní důvody)

Eva Drašarová, PhDr. CSc. (pracovní vytíženost)

David Kryška, JUDr., Ph.D. (pracovní vytíženost, místo něho přebírá výuku Mgr. Marek Moravec)

- 3.8. Návrh na pověření členstvím v oborové GA UK v sekci A - společenské vědy; obor historie, národopis:

Mgr. Ondřej Daniel, Ph.D.

PhDr. Jaroslav Valkoun, Ph.D.

doc. PhDr. Mlada Holá, Ph.D.

- 3.9. Návrh na pověření členstvím v oborové GA UK v sekci A - společenské vědy; obor filologie, mediální studia:

doc. Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D.

doc. PhDr. Lucie Saicová Římalová, Ph.D.

4. Návrh na složení komise pro řízení ke jmenování profesorem a návrhy témat profesorské přednášky pro řízení pana doc. Mgr. Václava Cvrčka, Ph.D. (FF UK, KSI FIT ČVUT) pro obor Český jazyk:

4.1. Návrh komise

Předseda:

prof. Dr. Tilman Berger, Universität Tübingen, BRD.

Členové:

prof. PhDr. Eva Hajičová, DrSc., MFF UK Praha,

prof. Dr. Roland Meyer, Humboldt-Universität zu Berlin, BRD,

doc. PhDr. Klára Osolobě, Dr., Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Brno,

a doc. Mgr. Jaroslav David, Ph.D., Filozofická fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava.

4.2. Návrh přednášek (dle preference uchazeče, abstrakty viz příloha č. 3):

1. Výzkum prokremelského narativu antisystémových webů na základě srovnávání asociativních polí
2. Perspektivy korpusové analýzy diskurzu
3. Registry češtiny v korpusech ČNK – principy implementace a možnosti využití

5. Návrh na složení komise pro habilitační řízení a témat habilitační přednášky pro habilitační řízení pana Mgr. Radka Šimíka, Ph.D. (FF UK) pro obor Český jazyk:

Habilitační práce:

Studies in information structure and reference

5.1. Návrh komise

Předseda:

prof. Dr. Roland Meyer, Humboldt-Universität zu Berlin, BRD.

Členové:

prof. PhDr. Petr Karlík, CSc., Masarykova univerzita, Brno,

prof. PhDr. Jarmila Panevová, DrSc., UK,

doc. Mgr. Radek Čech, Ph.D., Ostravská univerzita

a doc. Mgr. Pavel Kosek, Ph.D. Masarykova univerzita, Brno.

5.2. Návrh přednášek (dle preference kolegia, abstrakty viz příloha č. 4):

1. O epistemickém aspektu indefinit s postfixem -si
2. Zdvojení věty ve vyjádření irelevantní okolnosti
3. Morfologie relativních zájmen a sémantika (ko)relativních vět

6. Návrh na složení komise pro habilitační řízení a témat habilitační přednášky pro habilitační řízení pana PhDr. Stanislava Doležala, Ph.D. (Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích) pro obor Světové dějiny a obecné dějiny:

Habilitační práce:

Konstantin: Cesta k moci

6.1. Návrh komise

Předseda:

prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D., Historický ústav AV ČR; Katedra historie, FF UJEP.

Členové:

doc. Mgr. et Mgr. Iva Adámková, Ph.D., Ústav řeckých a latinských studií FF UK,

doc. PhDr. Jarmila Bednaříková, CSc., Ústav klasických studií, FF Masarykovy univerzity,

doc. PhDr. Václav Drška, Ph.D., Ústav světových dějin FF UK
a doc. Mgr. Anna Pumprová, Ph.D., Katedra latinského jazyka a kultury, FF Ostravské
univerzity v Ostravě.

6.2. Návrh přednášek (dle kolegia, abstrakty viz příloha č. 5):

1. Vylupování hrobů z hlediska římského práva a z pohledu barbarských zákoníků
2. Židé v pozdní římské říši – pohled pohanů, křesťanů a státní moci
3. Nahlízet Jordanovi přes rameno aneb jak vznikala jeho Getica a Romana

7. Návrh na složení komise pro habilitační řízení a témat habilitační přednášky pro habilitační řízení pana PhDr. Dalibora Kučery, Ph.D. (Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Fakulta pedagogická Západočeské univerzity v Plzni, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy) pro obor Psychologie:

Habilitační práce:

Osobnostní markery v textu: Aplikace kvantitativní psychologicko-lingvistické analýzy písemného projevu při popisu osobnosti

7.1. Návrh komise

Předseda:

prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D. DSc., FF UK, Katedra psychologie; 1 LF UK, Sexuologický ústav.

Členové:

prof. PhDr. Panajotis Cakirpaloglu, DrSc., Katedra psychologie FF UP; Ústav pedagogických věd, FHS UTB ve Zlíně,

doc. PaedDr. Eva Stranovská, Ph.D., Katedra germanistiky, FF UKF v Nitre,

prof. PhDr. Jiří Šípek, CSc. Ph.D. Katedra psychologie FF UK; DAMU Praha; ANIMA Praha

a prof. PhDr. Tomáš Urbánek, Ph.D., Psychologický ústav FF MU; Psychologický ústav AV ČR.

7.2. Návrh přednášek (dle preference kolegia, abstrakty viz příloha č. 6):

1. Využití grafometrické metody v psychologickém výzkumu
2. Experimentální využití metod emoční indukce v psychologii
3. Osobnostní charakteristiky z pohledu sebeposouzení a posouzení druhou osobou

8. Návrh na udělení čestného titulu emeritní profesor prof. PhDr. Josefu Žemličkovi, DrSc.

Návrh podává ředitel Ústavu českých dějin FF UK prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc.

Podklady k dispozici na intranetu VR FF UK.

9. Návrh na jmenování dr. Marjolein Poortvliet afiliovanou členkou akademické obce fakulty

Návrh podává ředitel Ústavu obecné lingvistiky FF UK Mgr. Viktor Elšík, Ph.D.

Podklady k dispozici na intranetu VR FF UK.

10. Rady vědních oblastí programů Cooperatio

Projednání návrhů složení rad jednotlivých vědních oblastí pro programy Cooperatio, k nimž se Filozofická fakulta připisuje a zavazuje se je dále rozvíjet (VR FF UK schvaluje členy rad vědních oblastí za FF UK a projednává všechny koordinátory těchto vědních oblastí a jejich zástupce, bez ohledu na to, za kterou součást UK jsou navrženi).

11. Různé

Přílohy

Příloha č. 1

Cca v 10.00 hodin řízení ke jmenování profesorem pana **doc. PhDr. Ondřeje Peška, Ph.D.** pro obor **Románské jazyky**.

Komise:

Předseda:

prof. PhDr. Petr Kyloušek, CSc., FF Masarykovy univerzity v Brně.

Členové:

prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc., FF UK,

prof. PhDr. Eva Hajičová, DrSc., MFF UK,

prof. Mgr. Lic. Lenka Zajícová, Ph.D., FF Univerzity Palackého v Olomouci

a prof. PhDr. Petr Karlík, CSc., FF Masarykovy univerzity v Brně.

Autoři doporučujících dopisů:

prof. Jean-Pierre Goudaillier, Faculté des Sciences Humaines et Sociales – Sorbonne, Université de Paris,

prof. Guy Achard-Bayle, Université de Lorraine, UFR Sciences Humaines et Sociales, Metz,

prof. Colette Feuillard, Faculté des Sciences Humaines et Sociales – Sorbonne, Université de Paris

a prof. Teresa Giermak-Zielińska, Uniwersytet Warszawski, Instytut Romanistyki.

Téma přednášky:

De Saussurovy *Écrits de linguistiques générale* a současná strukturální sémantika

Příloha č. 2

Jméno a příjmení s tituly: **doc. PhDr. Ondřej Pešek, Ph.D.**

Název profesorské přednášky: **De Saussurovy *Écrits de linguistiques générale* a současná strukturální sémantika**

Myšlenkový odkaz F. de Saussura již více než sto let formuje naše uvažování v oblasti společenských a humanitních věd. Za tuto dobu se však výrazně zkvalitnily zdroje poznání de Saussurových myšlenek a díky soustavné péči badatelů tak máme dnes k dispozici téměř celý saussurovský korpus. Tímto termínem míníme texty, kterým je přiděleno de Saussurovo autorství, přičemž jednotlivé texty tohoto korpusu se od sebe liší povahou autorství, způsobem redakčního zpracování, edičními principy aj. Kritické zhodnocení korpusu v současném stavu poznání je základním krokem úvah o de Saussurově odkazu moderní vědě. Členění korpusu za účelem analýzy lze činit na základě hierarchie kritérií různého druhu. Za výchozí kritérium k pracovnímu rozčlenění korpusu považujeme povahu či „stupeň“ autorství. Podle tohoto kritéria lze korpus rozčlenit na tři části, z nichž první obsahuje dva podsoubory.

Část I: Texty autorství 1. stupně.

Ia: spisy, články a noticky vydané tiskem za de Saussurova života (ed. Ch. Bally & L. Gautier).

Ib: de Saussurovy autografy, tiskem za jeho života nikdy nevydané. Tyto texty byly archivně a knihovnický zpracovány a téměř všechny byly vydány. Sem řadíme především *Écrits de linguistique générale*, dále *Anagrammes homériques*, *Le leggende germaniche* a některé další edice (např. R. Godel, R. Engler, M. Marchese, R. Amacker).

Část II: Texty autorství 2. stupně.

Jedná se o poznámky posluchačů de Saussurových univerzitních přednášek, zejména z prvního, druhého a třetího kursu obecné lingvistiky. Nejucelenější a nejkvalitnější soubory poznámek byly vydány knižně a jsou tak k dispozici badatelům (edice E. Komatsu).

Část III: Text autorství 3. stupně.

Sem řadíme jeden text, ovšem ten nejznámější a nejslavnější – *Cours de linguistique générale* (dále CLG). Jak známo, CLG byl zpracován editory Ch. Bally a A. Sechehay, kteří se de Saussurových přednášek osobně neúčastnili, na základě zdrojů typu II a z menší části Ib. Po celé století byl a i dnes stále je hlavní vstupní branou do de Saussurova učení právě CLG, a to z mnoha dobrých důvodů. Ovšem právě fakt, že díky edičním počinům máme nyní k dispozici další saussurovské texty, tedy především soubory Ib a II, nás zavazuje k tomu tyto texty číst, myšlenky v nich obsažené reflektovat a v jejich světle de Saussurův odkaz interpretovat.

V intencích tohoto přístupu uchopíme statě vydané v *Écrits de linguistique générale* (dále ELG), zejména soubor nazvaný *De l'essence double du langage* (dále EDL), doplněný o některé další úryvky ze zmíněného vydání. Rukopis textu EDL byl nalezen až v roce 1996. Veřejnosti byl text zpřístupněn v roce 2002 v rámci Bouquetova a Englerova vydání ELG. Rukopis, který vznikl v 90. letech 19. století, byl ve stavu jasně nehotovém, neuspořádaném a s lakunami – v žádném případě se nejednalo o „hotovou knihu“. Přesto lze na základě mnoha vnějších indicií soudit, že jde o „projekt“ knihy, o které se mimochodem de Saussure v korespondenci či v rozhovorech vícekrát zmiňuje. Rukopis má název, některé jeho jednotlivé kapitoly jsou též titulovány. Vnitrotextovým faktorem, který ukazuje na to, že jde o ucelený monografický projekt, je jasná tematická jednota textu. Co je hlavním vzkazem

tohoto spisu? De Saussure se s neobvyklou naléhavostí snaží sdělit, že hlavním a de facto jediným principem jazykového bytí je diferencně a negativně vymezená semióza, která má okamžitý charakter. Je základním prvkem pohledu na jazyk a vše ostatní z ní vyplývá. Analýza uchopení tohoto principu v textu EDL nám umožňuje nuancovat náš pohled na pojetí základních saussurovských dichotomií známých z CLG – synchronie/diachronie a langue/parole. V textu EDL se dichotomie jeví jako nedílná součást pojetí semiózy. Spojení částí dvou plánů (výrazu a významu) v jednu duální entitu, jejíž dvě stránky jsou neoddělitelné, má charakter okamžitý – negativní určení se konstituuje v jedinečném časovém okamžiku (je „stavové“). V perspektivě diachronní není semióza, proto lze říci, že vystupujeme ze systému čistě negativních hodnot. Diachronie je tak zcela jiný řád, daný „úhlem pohledu“. Druhá ze zásadních dichotomií, tzv. langue a parole, není v textu EDL nikterak tematizována. Přesto však lze z textu EDL vyvodit určité tendence v pojetí tohoto komplikovaného vztahu. Tou zásadní je důraz na provázanost a závislost obou poloh „řeči“. De Saussure tvrdí, že semióza je „vnímána“ – má tudíž svou existenci, své ověření, v „parole“. V parole (textu) se též děje jedna ze dvou os negativního vymezení: znakové entity jsou vymezeny jak tím, co by na jejich místě v textu mohlo být (in absentia), tak tím, co vedle nich v textu je přítomno (in praesentia). Dalším závažným důsledkem de Saussurova pojetí semiózy, je otázka danosti a předurčenosti entit semiózou dotčených. Z některých formulací vyplývá, že de Saussure nahlíží znakové jednotky jako netriviální konstrukce různé komplexnosti, které lze identifikovat v textu při procesu interpretace.

Interpretujeme-li tyto postoje vyjádřené v EDL, můžeme říci, že de Saussure dává prostor „lingvistice textu“, neboť v textu je semióza vnímána a v textu konstruujeme jednotky negativní semiózou dotčené. Odmítnutí ontologie a principu preexistence idejí před jazykem je zcela radikální a jeví se jako hlavní vzkaz de Saussurova postoje k jazyku. Základní princip jazyka spočívá v negativně vymezeném synchronním spojení dvou plánů v jednu znakovou entitu různého rozsahu – v diachronii je takto pojímaná semióza nemyslitelná.

Další de Saussurovy práce „na textech“ – tedy *Anagrammes* a *Leggende* (část Ib) – tento pohled na de Saussura podporují. I přes jejich útržkovitost zjišťujeme, že se zde de Saussure zabývá otázkou textové semiózy (uvažuje o rozsahu jednotek), řeší otázku „postav“, motivů“, přičemž na problém nahlíží v intencích diferencního sémiologického úhlu pohledu. Všechny tyto zmíněné texty potvrzují, co už je delší dobu známé, bohužel to však není dostatečně propagované – de Saussure nikterak nepožaduje exkluzivitu „interní lingvistiky langue“, naopak analýza textů, zasazená do působnosti norem dané společnosti a dané kultury, je pro něj přirozeným komplementárním úkonem.

Na těchto principech dnes F. Rastier explicitně buduje svou teorii interpretační sémantiky. Jeho výkladový aparát je založen na principu difference, který uvažuje jak na úrovni textové, tak na úrovni systémové. Rastierův klíčový termín *pasáž* je založen na principu neurčenosti znakových jednotek, přičemž další zásadní pojem, *sémická molekula*, odkazuje k de Saussurem postulované ne-dokonalé korespondenci plánů výrazu a významu. Svě pojetí isotopie vztahuje Rastier k de Saussurově poznámce o tzv. kenomu a k jeho analýzám vztahu mezi smyslem „vlastním“ a „přeneseným“. F. de Saussure z ELG se v Rastierově pohledu stává klíčovým inspirátorem moderního rétoricko-hermeneutického přístupu k jazyku.

Příloha č. 3:

Návrh tří profesorských přednášek: **doc. Mgr. Václav Cvrček, Ph.D.**

Název přednášky A: Výzkum prokremelského narativu antisystémových webů na základě srovnávání asociativních polí

Abstrakt: Segment tzv. antisystémových webů je v českém internetovém prostoru viditelně přítomný od desátých let 21. století. Jeho vzestup bývá dáván do souvislosti se zahraničně politickými aktivitami Ruska na východě Ukrajiny a jako jeho hlavní cíl bývá označováno šíření nepravdivých zpráv (fake news) a proruského narativu v českém prostředí. Lingvistickou analýzu těchto webů (např. aeronet.cz, pravvyprostor.cz, infokuryr.cz apod.) je možné provádět v zásadě až od doby zveřejnění každodenně aktualizovaného korpusu ONLINE (Cvrček – Procházka 2020), který souhrnně mapuje českou internetovou mediální scénu. Empirický kvantitativní výzkum textů uveřejňovaných na těchto serverech lze s úspěchem provádět pomocí tzv. Market Basket Analysis (MBA), která umožňuje zjišťovat míru systematické asociace mezi prominentními lexikálními jednotkami. Na základě těchto údajů lze pak porovnávat zapojení některých klíčových konceptů (jako např. *migrant, EU, Rusko, Krym*) do asociativních polí v rámci antisystémových webů a v rámci hlavního proudu české internetové žurnalistiky. Přednáška se zaměří na to, v čem tkví odlišnosti asociativních rámců, do nichž jsou zasazeny klíčové pojmy diskurzu v antisystémových a mainstreamových médiích, a jaké to má interpretační důsledky.

Název přednášky B: Perspektivy korpusové analýzy diskurzu

Abstrakt: Korpusová analýza diskurzu, která se formovala od počátku století v opozici ke kvalitativní a subjektivní kritické analýze diskurzu (CDA), vycházela v zásadě z relativně omezeného repertoáru metod. Centrální byla analýza klíčových slov (prominentních lexikálních jednotek identifikovaných na základě frekvence), doplněná o další metody vyšetřující kolokabilitu či syntagmatiku klíčových slov (např. pomocí kolokační analýzy, tzv. KW links, konkordanční analýzy, klastrové analýzy apod.). Přednáška se zaměří na metody, na jejichž vývoji se autor podílel a které jdou nad rámec výše zmíněných tradičních postupů: analýza klíčových morfologických kategorií (keymorph analysis), analýza asociací (na základě Market Basket Analysis) a analýza využívající sdílený situační kontext. Ačkoli tyto metody z klíčových slov vycházejí, jejich odlišnost tkví v tom, že zohledňují i jiné roviny než lexikální stránku textu, což se ukazuje jako výhodné zejména v jazycích s bohatou flexí, a zaměřují se na vztahy mezi prominentními jednotkami.

Název přednášky C: Registry češtiny v korpusech ČNK – principy implementace a možnosti využití

Abstrakt: Multidimenzionální analýza češtiny (Cvrček et al. 2018) přináší poprvé možnost určit registr (stylový rejstřík) textů empiricky pomocí kvantitativních metod. Model vytvořený pilotní studií a dále rozvinutý v analýze registrů (Cvrček et al. 2020) slouží jako základ pro ustavení samostatné anotační vrstvy, která umožňuje zachytit „vnitrotextové“ charakteristiky textů (vedle charakteristik vnětextových, jako je žánr či médium, zachycovaných běžnými korpusovými metadaty). Implementace registrové anotace však naráží na několik obtíží, které souvisejí především s tím, že texty jsou inherentně registrově smíšené a o vyhraněném registru tak lze uvažovat pouze v souvislosti s výseky textů (nikoli u celých textů). Přednáška se zaměří jednak na problematiku implementace registrů do korpusů psané češtiny vytvářených v rámci ČNK a jednak na možnosti, které vetknutí registrové informace do korpusů pro uživatele přináší.

Příloha č. 4:

Návrh tří habilitačních přednášek: **Mgr. Radek Šimík, Ph.D.**

Název přednášky A: Zdvojení věty ve vyjádření irelevantní okolnosti
Abstrakt: Funkce příslovečného určení irelevantní okolnosti (Karlík, 1995) je často vyjádřena pomocí neurčitých zájmen s postfixem <i>-koli(v)</i> , např. <i>At' už hledáte kohokoliv, nejsem to já; At' jste to řekli komukoliv, už to ví celé město</i> . Přednáška se zaměří na zvláštní variantu daného typu příslovečného určení, v níž dochází ke zdvojení slovesa, resp. věty: <i>At' už hledáte koho hledáte, nejsem to já; At' jste to řekli komu jste to řekli, už to ví celé město</i> . Ukážu, že část uvozená tázacím zájmenem (<i>koho hledáte / komu jste to řekli</i>) je ve skutečnosti tzv. vztažná věta bez hlavy (Karlík & Šimík, 2017) a nastíním, jak spolu typ <i>s -koli(v)</i> a typ se zdvojením souvisí a jak dávají vzniknout stejné sémantice. Důležitou součástí sémantiky je reference k množině individuí, která je uvozena buď neurčitým zájmenem (<i>kohokoliv</i>) nebo právě vztažnou větou (<i>koho hledáte</i>); jedná se o množinu individuí, kteří by mohli být adresátem hledání. Tato množina pak dává vzniknout množině podmínkových souvětí ve formě [pokud hledáte A, nejsem to já; pokud hledáte B, nejsem to já; ...]. Součástí přednášky bude krátký exkurz za hranice češtiny, přičemž na základě několika příkladů nastíním, jak zdvojení věty v příslovečných větách irelevantní okolnosti funguje např. ve slovinštině či španělštině.
Název přednášky B: O epistemickém aspektu indefinit s postfixem -si
Abstrakt: Epistemická modalita (resp. modalita obecně) je sémantická kategorie typicky spojovaná s verbálními a adverbialními kategoriemi (<i>muset, určitě</i>), příp. s převážně predikativním užitím adjektiv (<i>Je jisté, že...</i>). V této přednášce se zaměřím na analýzu českých neurčitých zájmen a determinátorů s postfixem <i>-si</i> (<i>kdosí, jakýsi</i> apod.). Jednou ze základních funkcí těchto indefinit, která lze zahrnout do kategorie tzv. epistemických indefinit, je vyjádření neschopnosti mluvčího relevantním způsobem identifikovat referenta (srov. Perissutti 1996, 2001). Srov. varianty <i>Zkontaktoval mě nějaký/jakýsi student</i> . V obou variantách je citelná inference, že mluvčí neví, o jakého studenta přesně jde. V prvním případě je tato inference pouhou konverzační implikaturou (je možné ji negovat pomocí pokračování promluvy ve formě <i>... hádej který/kdo</i>); v druhém případě se jedná o konvenční součást významu indefinita <i>jakýsi</i> (nelze negovat výše uvedeným způsobem). Průvodním jevem českého epistemického indefinita je problematičnost jeho kombinace s dalšími epistemickými výrazy (ukotvenými k vědomostem mluvčího). Srov. <i>Určitě mě zkontaktoval nějaký/#jakýsi student</i> (podpořeno korpusovými nálezy). Načrtnu analýzu tohoto jevu, založenou na tvrzení, že v přítomnosti dalšího epistemického výrazu ve větě je epistemický význam indefinita s postfixem <i>-si</i> triviální, což činí jeho užití neopodstatněným, a proto také ne zcela přijatelným.
Název přednášky C: Morfologie relativních zájmen a sémantika (ko)relativních vět
Abstrakt: Relativní zájmena jsou často morfologicky identická s interogativními – srov. <i>Kdo pravidelně cvičí? Ten, kdo pravidelně cvičí, bude zdravý</i> . Při kroslingvistickém pohledu tomu však zdaleka není vždy. V některých jazycích jsou relativna pouze odvozena od stejného základu jako interogativa (např. hindské inter. <i>ko</i> – rel. <i>jo</i>) a velmi častý je případ, kdy je relativum z interogativa odvozeno (např. bulharské inter. <i>koj</i> – rel. <i>kojto</i> , slovinské inter. <i>kje</i> – rel. <i>kjer</i> , či také české – nikoliv však produktivní <i>kdy</i> – <i>když</i>). Na základě srovnávacího přístupu ukážu, jak morfologická komplexita relativních zájmen souvisí se sémantickou komplexitou konstrukcí, jež tato zájmena

tvoří. Interogativní věty jsou sémanticky nejméně komplexní. Jejich denotací je tzv. otevřená propozice [x pravidelně cvičí], tj. propozice s volnou proměnnou, jejíž hodnota není stanovena (je předmětem otázky). Korelativní věty (*Kdo pravidelně cvičí, ten bude zdravý*), resp. podmínkové věty, jsou komplexnější. Větný antecedent uvozený tázacím/relativním zájmenem (tj. *kdo pravidelně cvičí*) má sice také sémantiku propozice, ale od otázek se liší tím, že proměnná uvozená zájmenem je vázána v rámci korelativního souvětí [pro jakékoliv x takové, že x pravidelně cvičí, platí, že x bude zdravý]. Sémanticky nejkomplexnější jsou pak věty vztažné (*Zdravý bude jen ten, kdo pravidelně cvičí*), u nichž si nevystačíme s propoziční sémantikou. Vztažná zájmena zde hrají roli operátorů, které přetváří propozici na vlastnost individuí. V našem příkladu jde o přeměnu otevřené propozice [x pravidelně cvičí] na vlastnost individuí, které pravidelně cvičí. Tato vlastnost odpovídá množině individuí, které tuto vlastnost mají {x : x pravidelně cvičí}.

Příloha č. 5:Návrh tří habilitačních přednášek: **PhDr. Stanislav Doležal, Ph.D.**

Název přednášky A: Nahlízet Jordanovi přes rameno aneb jak vznikala jeho <i>Getica</i> a <i>Romana</i> .
Abstrakt: Pozdně římský či raně byzantský autor Jordanes sepsal v polovině 6. století dvě krátká historická díla: <i>De origine actibusque Getarum</i> , tedy „O původu a činech Getů“ (tento dlouhý název zkrátil Theodor Mommsen na <i>Getica</i>), a spis s názvem <i>De summa temporum vel origine actibusque gentis Romanorum</i> („Souhrn dějin čili o původu a činech národa Římanů“), zkráceně <i>Romana</i> . Oba tyto spisy jsou silně derivativní a jak se čtenář obou spisů může sám přesvědčit (Jordanes, <i>Gótské dějiny / Římské dějiny</i> , přel. S. Doležal, Praha 2012), Jordanes byl navíc otrokem svých zdrojů. Čerpal z nich nekritickým a dokonce i ledabylým způsobem (dnes bychom jeho přístup přímo nazvali plagiátorstvím, neboť Jordanes se většinou neobtěžoval své zdroje ani jmenovat). Dával si záležet jedině na tom, aby výsledný celek dával smysl a byl vnitřně konzistentní. Ve spise <i>Romana</i> můžeme tuto Jordanovu závislost na pramenech většinou přesně sledovat, neboť zde se Jordanovy předlohy zachovaly (<i>Romana</i> je tak možno charakterizovat jako pouhý výtah z historických spisů, z nichž některé jsou samy o sobě výtahy z jiných autorů). V případě <i>Getik</i> je naše detektivní práce mnohem složitější, neboť hlavní původní zdroj, který bychom s Jordanem mohli konfrontovat – Cassiodorův spis o dějinách Gótů – zmizel beze stopy, a situace není o mnoho lepší v případě Priska nebo Dexippa (z nichž spisů se zachovaly jen fragmenty) či například Cassia Diona (jehož spis je dochován neúplně). To vše činí z pokusů o stanovení míry vlivu, jež tyto spisy měly na Jordana při jeho excerpování, obtížnou záležitost. Protože se však ve vědeckém světě <i>Getica</i> právem těší mnohem většímu zájmu než <i>Romana</i> , stojí taková analýza Jordanových zdrojů přinejmenším za pokus.
Název přednášky B: Vylupování hrobů z hlediska římského práva a z pohledu barbarských zákoníků
Abstrakt: Přestože římské právo kladlo vždy velký důraz na respekt vůči mrtvým, a přestože degradovaná a vulgárně simplifikovaná podoba římského práva, vtělená do tzv. barbarských zákoníků, s tímto pojetím souhlasila, docházelo jak v římské říši, tak i v raně středověké Evropě k vylupování hrobů. Navzdory hrozbě vysokých trestů za tento zločin proti morálce a hygieně se vždy našla řada jedinců, kteří nahlíželi hrob jako příležitost odnést si cennosti (a v případě pohřbených germánských bojovníků též zbraně). Speciálním případem byla krádež samotných těl či jejich zbytků – křesťanská církev tak reagovala na zvyšující se zájem o relikvie světců v christianizujícím se impériu a zjevně nepokládala za zločin exhumaci mučedníků, jejichž pozůstatky pak stavěla věřícím na odiv v kostelích.
Název přednášky C: Židé v pozdní římské říši – pohled pohanů, křesťanů a státní moci
Abstrakt: Postavení Židů v pozdně antické společnosti bylo výjimečné a vyplývalo jednak ze signifikantního rozšíření Židů v diaspoře a početnosti jejich komunit ve městech římského impéria, jednak z jejich odporu vůči helenizaci a romanizaci a jednak z tradičního postoje římského státu, jenž se Židy - již na počátku letopočtu - rozhodl chránit (a to navzdory tomu, že v pohanech obvykle Židé vyvolávali znechucení či pohrdání). Je pozoruhodné, že přes vítězství křesťanství ve 4. století, přes množící se útoky křesťanských fanatiků na Židy a přes mnohá odsouzení Židů autoritami křesťanské církve pokračovali císaři v této politice tolerance vůči Židům (zatímco pohané a křesťanští heretici se této výsadě netěšili).

Příloha č. 6:Návrh tří habilitačních přednášek: **PhDr. Dalibor Kučera, Ph.D.**

Název přednášky A: Osobnostní charakteristiky z pohledu sebeposouzení a posouzení druhou osobou
Abstrakt: Příspěvek je věnován problematice interpersonálního a intrapersonálního posouzení osobnosti. Tématem přednášky jsou především shody a asymetrie, se kterými se setkáváme při zhodnocení respondentních dat pocházejících ze sebeposouzení (popisuje-li člověk, jak vidí sám sebe) a z posouzení druhou osobou (zjišťujeme-li, jak jej vidí lidé v jeho okolí). Předmětem zájmu bude zejména to, jaké proměnné hrají při posouzení člověka roli a za jakých okolností se náš vlastní obraz shoduje s představou, kterou o nás mají druzí lidé.
Název přednášky B: Využití grafometrické metody v psychologickém výzkumu
Abstrakt: Příspěvek se věnuje problematice grafometrického zpracování rukopisu v psychologickém výzkumu. Grafometrická metoda analýzy je založená na získávání informací o grafickém materiálu (zde rukopisu) pomocí záznamu jeho opticko-metrických deskriptorů. Mimo úvodu do specifik metody a komentáře k jejímu vztahu ke grafologii a dalším expresivněprojektivním metodám, je pozornost věnována potenciálu metody v oblasti psychodiagnostiky, resp. možnostem výzkumu souvztažností psychologicky relevantních charakteristik pisatele s metrickými kvalitami produkovaného rukopisu.
Název přednášky C: Experimentální využití metod emoční indukce v psychologii
Abstrakt: Příspěvek se věnuje problematice využití metod emoční indukce v psychologickém výzkumu. Představena jsou základní východiska metod, jejich teoretické zázemí, ale také dokumentace a výsledky původního autorského výzkumu pracujícího s řízenou expozicí emočně nabitého audiovizuálního materiálu a interaktivní manipulací (provokací) s cílem navození konkrétního prožitku (hněvu, radosti a smutku). Příspěvek se zaměří na zhodnocení výstupů studie, na její procedurální, etické a metodologické limity a na možnosti využití metod v oblasti současného společenskovedního výzkumu.